Maj 2026 w NIST – badania, szkolenia, współpraca i działania eksperckie

Posiedzenie Rady Programowej – kierunki prac Instytutu

18 maja 2026 r. w Kowalu odbyło się VI posiedzenie Rady Programowej NIST z udziałem przedstawicieli administracji publicznej i środowiska naukowego. Spotkanie stanowiło forum wymiany opinii na temat dalszego kierunku rozwoju Instytutu. Podczas posiedzenia omówiono stan realizacji programu badawczego na 2026 r. oraz kierunki rozwoju działalności Instytutu w kolejnych latach, w tym możliwe zmiany jego formy organizacyjnej.

Zaprezentowano stan realizacji programu badawczego na 2026 r., obejmującego m.in. kwestie depopulacji, funkcjonowania administracji lokalnej oraz finansowania zadań publicznych. Rada przyjęła stanowisko wskazujące na zasadność zwiększenia finansowania działalności badawczej w kolejnych latach.

Raport o finansowaniu zadań zleconych

W maju opublikowano raport dotyczący finansowania zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego. Opracowanie porządkuje kwestie związane z realizacją przez samorządy obowiązków wynikających z administracji rządowej oraz analizuje relację między dotacjami celowymi a rzeczywistymi kosztami ich realizacji.

Według przedstawionych danych środki przeznaczane na ten cel wynoszą około 33,5 mld zł rocznie, co odpowiada blisko 7% dochodów samorządów. Autorzy wskazują na narastające napięcia wiążące się z finansowaniem zadań zleconych, a jednocześnie na ograniczoną dostępność precyzyjnych danych zarówno po stronie administracji rządowej jak i samorządów terytorialnych. Wnioski podkreślają potrzebę uzgodnień w zakresie metody oceny niezbędnych wydatków na realizację zadań zleconych.

Udział w Kongresie BGK

Dyrektor NIST, prof. Paweł Swianiewicz uczestniczył w Kongresie Banku Gospodarstwa Krajowego, poświęconym polityce rozwojowej i finansowaniu inwestycji publicznych wygłaszając wystąpienie wprowadzające do dyskusji panelowej w sesji „Stan, perspektywy i źródła finansowania JST w kontekście nowej ustawy o dochodach",

Szkolenia zrealizowane w maju

W maju NIST zrealizował 4 szkolenia online dedykowane pracownikom samorządowym, w których łącznie wzięło udział 1528 osób.

W tym miesiącu rozpoczęliśmy pierwszą edycję szkoleń online z zakresu funkcjonowania Komisji Rewizyjnej w JST. W ciągu dwóch dni ze szkoleń NIST skorzystało ponad 100 osób, w tym 30% radnych z mniejszych i mniej zamożnych gmin.

Dodatkowo z platformy szkoleniowej NIST, dedykowanej realizacji służby przygotowawczej, skorzystało w maju 340 pracowników administracji samorządowej z całej Polski.

Aktywność międzynarodowa NIST

W dniach 27–30 maja 2026 r. przedstawiciele Instytutu: Anna Dąbrowska, Julita Łukomska, Patrycja Hryciuk-Ziółkowska oraz Paweł Swianiewicz wzięli udział w corocznej konferencji NISPAcee (Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe) w Sofii. Wydarzenie stanowiło platformę wymiany doświadczeń między badaczami i praktykami administracji publicznej z różnych krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

Podczas konferencji przedstawiciele NIST zaprezentowali 6 referatów zawierających wyniki badań dotyczących depopulacji, partycypacji obywatelskiej, stylów przywództwa w samorządach oraz stopnia zróżnicowania sytuacji finansowej samorządów w różnych krajach. Udział w spotkaniu wpisuje się w działania na rzecz umiędzynarodowienia badań oraz rozwoju współpracy naukowej w obszarze polityk publicznych.

Paweł Swianiewicz wziął także udział w spotkaniu międzynarodowej grupy badaczy w Madrycie poświęconemu przygotowaniu europejskiego badania burmistrzów/ wójtów gmin, które planowane jest na rok 2027

KWRiST – prezentacja wyników badań

W maju wyniki analiz NIST przedstawiono również na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Wystąpienie dotyczyło stylów przywództwa w samorządach lokalnych.

Z badań wynika, że obserwowana jest stopniowa zmiana oczekiwań w zakresie modeli zarządzania w kierunku modeli opartych na współpracy i dialogu ze społecznością lokalną. Jednocześnie oceny w jakim stopniu liderzy lokalni odpowiadają na te oczekiwania pozostają zróżnicowane.

Aktywność NIST w maju 2026 r. obejmowała prowadzenie badań oraz udział w wydarzeniach eksperckich w kraju i za granicą. Podejmowane działania koncentrowały się na dostarczaniu analiz wspierających rozwój polityk publicznych opartych na danych oraz wymianę wiedzy między środowiskami naukowymi i administracją publiczną.